

М. В. Куницька-Іляш,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри,

Львівський національний університет ветеринарної медицини

та біотехнологій імені С. З. Гжицького,

E-mail: kunytskam@gmail.com

ResearcherID: I-3865-2017,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2559-1065>;**Ю. В. Кравчик,**

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри,

Хмельницький національний університет,

E-mail: gromplus7@gmail.com

ResearcherID: AAY-8490-2021,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2780-5605>

Логіко-структурна модель аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки

У статті наголошується на актуальності розгляду розробки методів аналізу фінансової безпеки на рівні галузевої економічної системи. Метою статті є розробка логіко-структурної моделі аналізу фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки. Визначено структурно-функціональні складові фінансової безпеки галузі, а саме, інвестиційну, кредитну, боргову, податкову, грошово-кредитну, економічну, страхову, виробничу, інноваційно-технологічну, системну та структурну. Особливий акцент зроблено на актуальності удосконалення нормативно-методичного підґрунтя державної політики щодо забезпечення фінансової безпеки безпосередньо стратегічних (пріоритетних) галузей національної економіки, що, своєю чергою, є передумовою соціально-економічного розвитку держави. На основі опрацювання теоретико-методологічних підходів до формування семантико-структурних характеристик економічної безпеки галузі визначено елементи методичного забезпечення аналізу фінансової безпеки стратегічних галузей національної економіки. Визначено завдання аналізу фінансової безпеки стратегічних секторів економіки за такими аспектами: фінансові та інвестиційні ресурси; належний фінансовий стан; ефективне використання капіталу; захист від фінансових ризиків і загроз; розвиток фінансової підсистеми; реалізація потенціалу в контексті фінансового забезпечення; економічний розвиток національної економіки. Зроблено висновок, що елементами логіко-структурної моделі аналізу галузей національної економіки є мета, завдання, складові, показники, підходи та методи аналізу й оцінки. Визначено загальну мету, показники аналізу, розроблено алгоритм аналізу, а також висвітлено методичні підходи та методи аналізу й оцінки фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки. Як напрям подальших авторських досліджень окреслено розробку нормативно-методичного забезпечення стратегування та реалізації інструментів державної політики зміцнення фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки України.

Ключові слова: стратегічні галузі економіки; фінансова безпека; державна структурна політика; економічна безпека держави; методологія аналізування.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Розглядаючи безпосередньо рівень галузевої економічної системи, потрібно попередньо констатувати відсутність методології дослідження фінансової безпеки галузі у вітчизняній науковій думці. Наразі можна знайти лише незначну кількість праць, присвячених цій проблематиці, та й то, швидше, у контексті економічної безпеки галузі. Водночас при побудові як концептуальних, так і надалі – прикладних методологіч-

них положень аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки потрібно опиратися на напрацьовані підходи до ідентифікації параметрів економічної безпеки галузі, а також фінансової й економічної безпеки (за необхідності – інших функціональних напрямів зміцнення безпеки) на рівні суб'єкта господарювання, регіону та держави на загал.

Отже, проблематика обґрунтування логіко-структурної моделі аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей економіки є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх публікацій дозволив дійти висновку, що вітчизняними вченими зроблено значний внесок у дослідження проблематики національної та економічної безпеки держави. Так, загальні підходи до декомпозиції системи економічної безпеки держави досліджуються такими науковцями, як І. Баланюк, М. Максимюк [1], Є. Жураківський [7], М. Кіржецька, Ю. Кіржецький [9, с. 25–36], О. Олійничук [12], Р. Лупак, Р. Бойко, М. Куницька-Іляш, Т. Васильців [16] та ін. Важливість забезпечення безпосередньо фінансової безпеки як підприємств, так і галузей, секторів економіки є предметом наукових досліджень Т. Васильціва, О. Ярошка [4], С. Васильчак, М. Куницька-Іляш, М. Дубина [5], М. Єрмошенка, К. Горячевої [6, с. 18–24], Ю. Кравчика [10], Т. Ставерської [13] та ін. Різні аспекти як економічної, так і фінансової безпеки мікро-, мезо- та макроекономічних систем досліджують І. Білах [2], Т. Васильців, Р. Лупак, В. Васильців [3], Н. Іляш [8], Р. Лупак, А. Дідич [11], Н. Юрків [14, с. 248–252], Я. Березівський, Р. Збарський, А. Збарська [15] та ін.

Незважаючи на значну кількість публікацій з цієї проблематики, наразі недостатньо розробленими залишаються питання економічної та, насамперед, фінансової безпеки на рівні галузі чи сектору економіки. Потребують подальшого опрацювання методико-прикладні рішення з формування методичних підходів до аналізу й оцінки, зокрема в аспекті побудови логіко-структурної моделі у рамках формування методології аналізування фінансової безпеки стратегічних галузей національної економіки, розроблення якої є метою статті.

Виклад основного матеріалу. У низці наукових досліджень [6, с. 28–32; 8, с. 78–82; 12, с. 95–98] до системи економічної безпеки держави додається такий новий рівень, як галузево-секторальний. Іншими словами, одночасно з економічною безпекою галузі в науковий обіг вводиться поняття “економічна безпека сектору національної економіки”, що трактується як стан захищеності ключових економічних інтересів суб’єктів, які утворюють цей сектор. Мова йде про економічну безпеку сектору малого підприємництва, об’єктом якої є економічні інтереси – матеріальні й нематеріальні активи і ресурси, різного роду права (доступу до ресурсів і ринків тощо) суб’єктів господарювання, що відповідають критеріям малого бізнесу, спільно утворюють відповідний сектор та відстоюють власні інтереси. Підтекстом останніх є національні економічні інтереси, як-от справедливе конкурентне середовище, вільний ринок, середній клас у суспільстві, самозайнятість і реалізація людського, зокрема інтелектуально-кадрового, капіталу та підприємницького потенціалу.

Незважаючи на певну дискусійність такої структури, на загал сформована концепція акти-

візує формулювання нових висновків. По-перше, щодо достатньої рації для розширення спектра питань фінансової безпеки на низку економічних або ж принаймні фінансово-економічних аспектів (продуктивність праці, обсяги виробництва та реалізації продукції, оплата праці). По-друге, щодо перенесення суто внутрішньофінансових мікро-рівневих характеристик на оцінку внеску галузі у фінансові параметри функціонування регіональної або загалом національної економіки. По-третє, щодо залучення інвестиційного компонента як невід’ємної складової фінансової безпеки. Такий підхід видається достатньо логічним і закладає істотно ширше бачення фінансової безпеки, що справедливо з позиції управління галузевими економічними системами, які є складнішими і їх функціонування суттєвіше впливає на національну економіку.

Наразі науковцями фактично викристалізовано такі структурні складові фінансової безпеки держави: бюджетна; боргова; грошово-кредитна; валютна; банківська; безпека фондового ринку; безпека страхової сфери. Інколи виокремлюють безпеку небанківського фінансового сектору, ведуть мову про фінансову безпеку суб’єктів господарювання, а також додають складові, не повною мірою характерні для безпосереднього дослідження фінансового підґрунтя безпеки держави, як от тінізація економіки, від’ємний платіжний баланс, заборгованість у приватному виробничому секторі або ж у сегменті домашніх господарств тощо.

Однак на рівні фінансової безпеки галузі значений склад компонентів потребує уточнення. Новий підхід до побудови структури фінансової безпеки галузі дозволяє систематизувати перелік завдань під час оцінювання складових, а також розширює й одночасно узгоджує різномірні параметри, що підлягають оцінюванню, формуючи власний, властивий галузевій економічній системі. Застосування цього підходу уможливорює додавання до суто фінансових складників та індикаторів низки інших, ширшого (загальноекономічного) характеру. Йдеться про такі складові:

– виробничо-господарську, відповідальну в цій системі за ефективність використання капіталу, що обертається в галузі (споживачів, фізичних осіб, інвесторів, суб’єктів господарювання, громадських організацій та асоціацій, банківської та парабанківської системи, суб’єктів бізнесової та ринкової інфраструктури, публічно-приватних фінансів тощо), через показники фінансово-економічного розвитку галузі та її суб’єктів;

– інноваційно-технологічну, відповідальну за висвітлення й оцінювання процесів модернізації техніко-технологічної бази виробництва, а також інших бізнес-процесів та внутрішньогалузевих господарських відносин на інформаційно-комунікаційній, цифровій та інших передових засадах;

– виробничу, відповідальну за характеристику (у формі фінансово-економічних показників) параметрів обсягів, динаміки та структури господарської діяльності (виробництво і збут товарів, продукції, надання послуг) у галузі;

– системно-структурну, відповідальну за аналіз і характеристику внеску галузі у забезпечення розвитку національної економіки (ВВП, виробництво та реалізація базових видів продукції, зайнятість, інвестиції, податкові надходження, ринок праці, соціально-трудова відносина й оплата праці).

Урахування зазначених положень суттєво розширює генеральну мету формування методології аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки, дозволяючи сформулювати її у такій дефініції: проведення аналізу й оцінювання реалізації інтересів суб'єктів галузі у фінансово-економічній сфері (щодо забезпеченості капіталом та інвестиціями, фінансової стійкості та стабільності, фінансово-економічної ефективності, захищеності від фінансових ризиків і загроз, капіталізації), узгоджених з цілями та завданнями використання ресурсного потенціалу, належним внеском цих галузей у соціально-економічний розвиток територій і національної економіки (рис. 1, авторська розробка). Зазначимо, що вагомою передумовою якісного аналізування є ідентифікація складових та індикаторів фінансової безпеки галузі.

Не менш важливим аспектом також є обрання й застосування необхідних методичних підходів і методів аналізування, особливо з урахуванням достатньо вираженої специфіки сфери безпеки. Це, зокрема, підтверджується наявністю великої кількості наукових обговорень і дискусій, причому не тільки щодо оцінювання, а й на загал – щодо вирішення такого завдання. Слід звернути увагу й на те, що принципово (а в переважній більшості випадків – жодною) відмінності чи специфіки безпосередньо в розрахунках фінансової безпеки галузі порівняно з економічною безпекою галузі чи іншої соціально-економічної системи макрорівня не існує, адже це вже так званий техніко-технологічний етап оцінювання, тоді як структура системи безпеки визначається головню на методико-постановочному етапі формування загальної методології оцінювання фінансової безпеки стратегічних галузей національної економіки.

Вихідними положеннями при узагальненні, уточненні й розвитку методики аналізування фінансової безпеки галузі є методичні рекомендації Міністерства економіки України щодо оцінювання економічної безпеки держави від 2013 р. [17] (наразі єдиний вітчизняний нормативно-методичний документ у цій сфері), де інституціалізовано підхід до обчислення інтегрального індексу безпеки за таким алгоритмом: 1) формування множини (переліку) індикаторів (експертним методом);

2) визначення характеристичних значень індикаторів (аналоговим, експертним методами із дотриманням законодавчо-нормативних критеріїв); 3) нормування індикаторів; 4) визначення вагових коефіцієнтів (експертне оцінювання); 5) розрахунок інтегральних індексів за окремими сферами економіки та інтегрального індексу економічної безпеки в цілому.

Не вдаючись до прискіпливого аналізу переваг і недоліків положень цього документа, слід зазначити актуальність суттєвого вдосконалення офіційних методичних засад оцінювання. Адже в останні роки з'явилася маса публікацій, де пропонуються більш сучасні та якісні підходи до оцінювання, аналізування й діагностики систем безпеки різних рівнів із застосуванням економіко-математичного інструментарію, принципово нових методів прогнозування й моделювання даних, у т. ч. на засадах Big Data та штучного інтелекту.

Що позитивно, напрацювання науковців різняться за практично всіма аспектами аналізування, зокрема щодо формування складу індикаторів та субіндексів безпеки, розрахунку значень вагових коефіцієнтів, визначення границь і порогів, безпосередньо проведення обчислень тощо. До прикладу:

1. Розроблено нову структуру індикаторів безпеки за обсягами, динамікою, структурою, співвідношенням, ефективністю із групуванням індикаторів у поточний, тактичний і стратегічний кластери.

2. Проведено конструювання та, відповідно, оцінювання системи безпеки із виділенням таких конструкторів:

- задоволення економічних інтересів суб'єктів;
- забезпечення достойних соціальних умов;
- сталість системи.

3. Виконано декомпонування системи соціально-економічної безпеки на:

- фінансову спроможність (бюджетна самодостатність, беззбитковість);
- ресурсний потенціал (природний, виробничий, людський, інфраструктурний, інноваційно-інвестиційний);
- стійкість системи (складність системи, сталість економіки, рівень індустріалізації).

4. Запропоновано нові методи оцінювання рівня безпеки соціально-економічних систем, зокрема з використанням:

- мультиплікативної форми інтегрального індексу та включення низки новітніх індикаторів (для коректного оцінювання);

- підходу до одночасного нормування індикаторів та їх порогових значень (при визначенні яких застосовуються функціональні залежності, макроекономічне моделювання, методи нелінійної динаміки й експертних оцінок, а також законодав-

СТАТИСТИКА ТА ЕКОНОМІКА, АНАЛІЗ

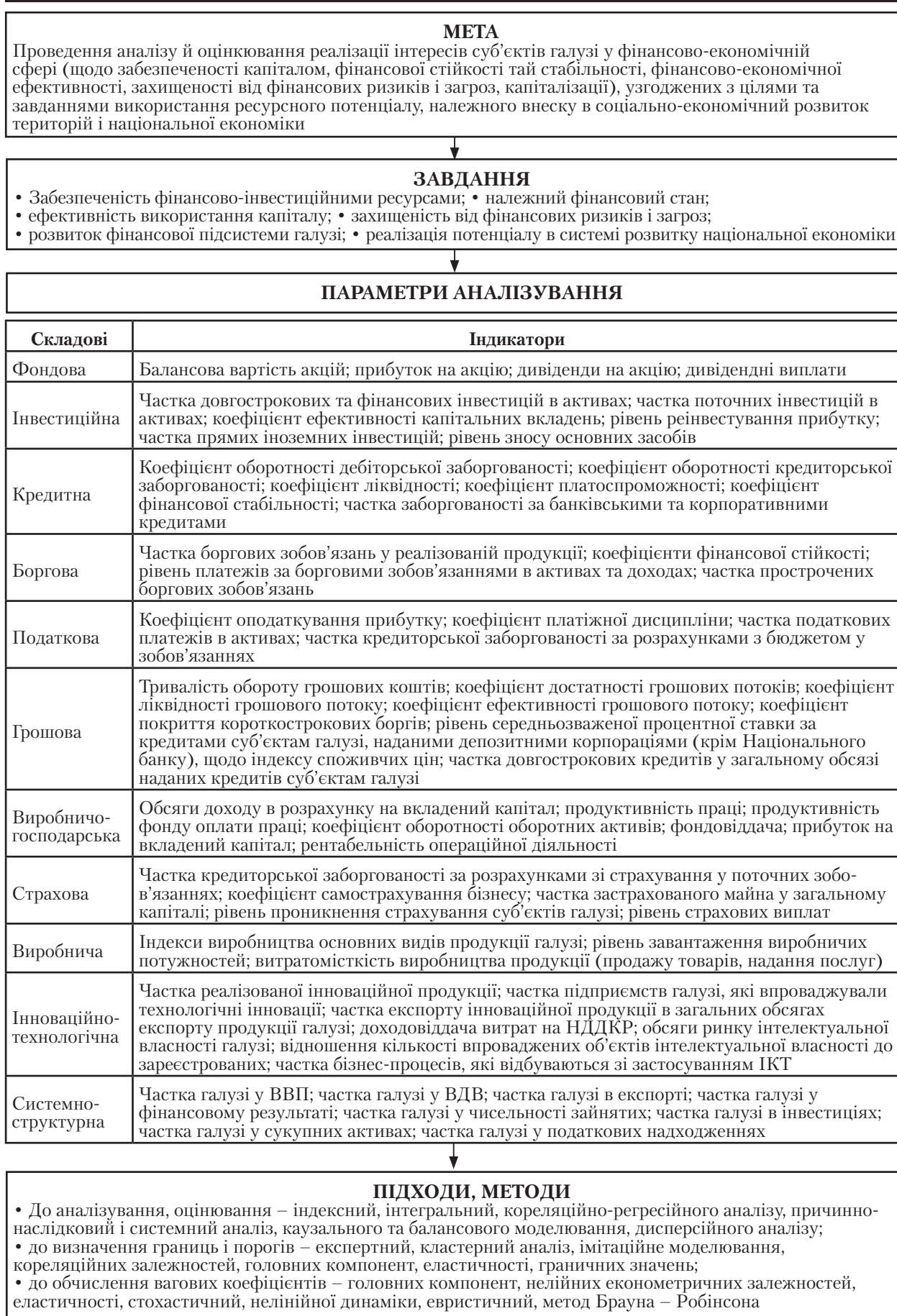


Рис. 1. Логіко-структурна модель аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки

чий підхід) за єдиною нормуючою функцією з використанням методу головних компонент, ігрових методів для обчислення вагових коефіцієнтів;

- методу нечітких множин, що створює можливості для використання різних типів даних (детермінованої, статистичної, лінгвістичної, інтервальної та інших типів інформації), у т. ч. для суттєво якіснішої оцінки на протипагу використанню виключно кількісних даних;

- евристичних (методи снігової кулі, аналогій, калібрування), стохастичних (методи діагностування, *t*-критерію, логістичної регресії), аналітичних (методи Алієзера-Гольца, теорії інформації, правила золотого перетину), вейвлет-аналіз (методи нечіткої логіки) методів;

- методик кінцевого рівня економічної безпеки, функціональних залежностей, оцінювання макро- та мікрорівнів, технічного розрахунку, еталонної вартості, неконтрольованих факторів;

- кореляційних залежностей, еластичності, багатофакторного динамічного регресійного моделювання для встановлення наявності статистично значущих залежностей між рівнем економічної безпеки та параметрами й чинниками, які її визначають;

- методичних підходів до оцінювання еластичності інтенсивності зв'язків між системними категоріями (наприклад, безпека – соціально-економічний розвиток), структурно-логічного та семантичного аналізу, кластерного аналізу, економіко-математичного моделювання при ідентифікації та вимірюванні залежностей системи безпеки від низки внутрішніх процесів розвитку національної економіки, визначенні оптимальних і критичних меж впливу складових та субіндексів на інтегральний індекс безпеки;

5. Відображено нове бачення підходу до ідентифікації стану безпеки системи шляхом:

- комбінування економіко-математичних розрахунків та управлінських висновків щодо потрапляння у відповідний діапазон (групу щодо стану) безпеки – критичний, передкритичний, низький, задовільний, прийнятний;

- послідовного формування висновків щодо: а) ефективності забезпечення безпеки галузі (сектору економіки), б) рівня сформованості системи безпеки підприємництва у галузі, в) динаміки зміни стану та рівня безпеки галузевої системи;

- аналізування стану функціонування й ефективності фінансової сфери, що охоплює аналіз загальних індикаторів стану, оцінку ефективності державної політики регулювання фінансової сфери, моніторинг сформованості критеріїв функціонування та регулювання розвитку фінансової сфери;

- оцінювання впливу загроз на параметри фінансової безпеки держави, формування комплексного висновку щодо ефективності державного регулювання в цій сфері.

Додамо, що процес подальшого вдосконалення методики аналізування стану та рівня безпеки соціально-економічних систем різних рівнів є неперервним, відбувається на постійній основі, адже зумовлений викликами часу, зокрема умовами глобальної соціально-економічної та іншої нестабільності, внутрішніми ризиками й загрозами функціонування національних економік і їх галузевих комплексів, особливо – стратегічних секторів, галузей, підприємств.

З іншого боку, нині відсутній єдиний підхід до аналізування та діагностики фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки. Передусім це зумовлено різними поглядами щодо визначення загальної мети й типізації завдань оцінювання. До прикладу, це може бути: інтегральна оцінка для порівняння (рейтингування) стану безпеки двох, кількох чи всіх галузей економіки; ідентифікація міри входження в проблемну зону; виявлення викликів і загроз фінансовій безпеці стратегічних галузей, а через них – національній економіці назагал; виявлення сфер розбалансування системи фінансової безпеки галузі; пошук параметрів, стан яких не задовольняє вимоги до забезпечення безпеки тощо. Очевидно, що різні мета і різні завдання потребуватимуть власного специфічного інструментарію для їх реалізації.

Нижче авторами запропоновано алгоритм методології аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки (рис. 2, авторська розробка). Постановка генерального завдання та сукупності завдань аналізування фінансової безпеки галузі обумовлює не лише визначення системи необхідного методичного забезпечення, а й формування інформаційно-аналітичної та нормативно-методичної бази. Перша пов'язана зі збиранням кількісних та якісних даних. Зазначимо певний вакуум щодо даних для аналізу, спричинений, як правило, відсутністю у системі державної статистики низки специфічних показників галузевого розвитку, а також не налагодженістю регулярних соціологічних (зокрема експертних) досліджень з найбільш актуальних проблемних питань та перспектив функціонування й розвитку суб'єктів господарювання галузевої системи, впливу їх діяльності на системно-структурні характеристики соціально-економічного розвитку територій, регіонів. Отже, невід'ємною стороною методології аналізування є визначення складу й налагодження діяльності зі збирання й опрацювання необхідного масиву даних.

З іншого боку, аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей – один із інструментів державної політики забезпечення соціально-економічного розвитку держави. Така робота не може вестися без законодавчо затвердженої методології і методики, чіткої ідентифікації суб'єктів, їх функцій та завдань, відповідальності. Зазначене

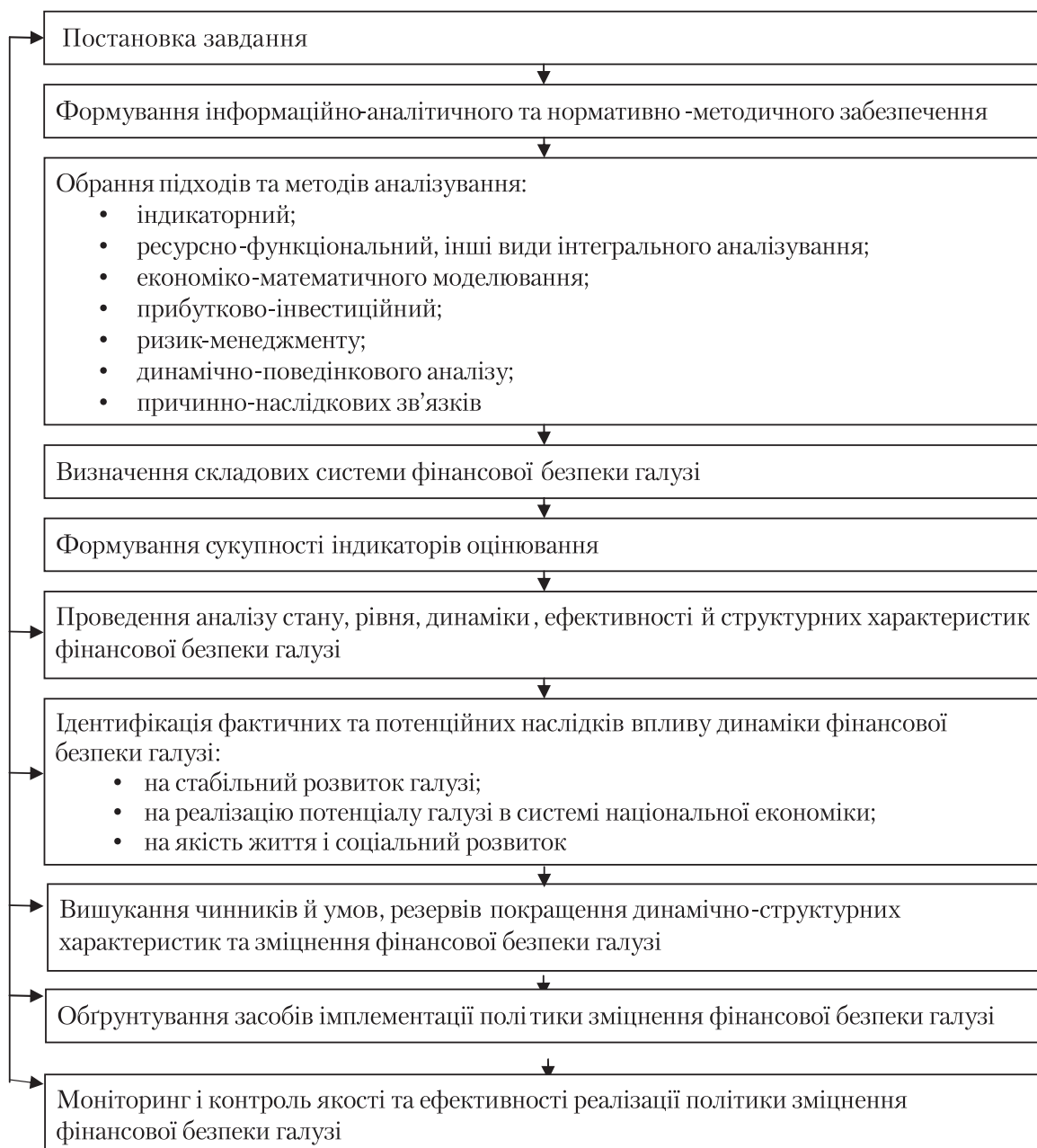


Рис. 2. Алгоритм методології аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки

дає всі підстави вести мову про необхідність формування відповідного нормативно-методичного забезпечення – урядової методики оцінювання, положення центрального органу влади про проведення аналізу й оцінки, визначення відповідальних за це структур у системі органів виконавчої влади, а також затвердження процедур оприлюднення результатів, їх обговорення, ухвалення владних рішень та контролю їх реалізації, моніторингу й аналізування ефективності.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Проблема проведення якісного оцінювання фінансової безпеки стратегічних галузей національної економіки охоплює п'ять складових: 1) розуміння концепту

аналізування (мета та потреба у формі, форматі й змісті отриманого результату); 2) формування системи, структури й алгоритму застосування підходів, методів та інструментарію діагностики; 3) вибір базисної методології з чітким підходом до декомпонування фінансової безпеки на функціональні та структурні складові; 4) встановлення техніко-технологічних параметрів аналізування (індикатори і їх типи, межі, підходи до нормування, обчислення вагових коефіцієнтів тощо); 5) чітка ув'язка отриманих результатів з обґрунтуванням елементів політики забезпечення фінансової безпеки галузі, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, побудова моделей взаємозв'язків і впливів, формування системи контролю якості й

ефективності політики. При цьому принциповим аспектом є відсутність (і недоречність) застосування єдиного уніфікованого підходу до формування системи та структури методології у цій сфері. Отже, більше методико-прикладне значення має побудова логіко-структурної моделі аналізування фінансової безпеки галузі з такими компонентами: ідентифікація мети; визначення завдань; декомпозиція системи безпеки на структурно-функціональні складові та їх індикатори; обрання підходів і методів аналізування, оцінювання, діагностики, прогнозування тенденцій, імітаційного моделювання розвитку і його наслідків.

Ключовими положеннями методології аналізування фінансової безпеки стратегічних галузей є, по-перше, декомпонування системи безпеки на

фондову, інвестиційну, кредитну, боргову, податкову, грошову, економічну, страхову, виробничу, інноваційно-технологічну, системно-структурну складові, а по-друге, достатнє застосування й раціональне поєднання методів аналізу (при обчисленні вагових коефіцієнтів, їх нормуванні, визначенні границь і порогів, безпосередньому аналізуванні й оцінюванні, обчисленні інтегральних значень).

Подальший розвиток авторських наукових досліджень в аналізованій сфері стосується розробки нормативно-методичного забезпечення стратегування та реалізації інструментів державної політики зміцнення фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки України.

Список використаних джерел

1. Баланюк І. Ф., Максимюк М. М. Види економічної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія "Економіка"*. 2016. Вип. 1 (47), Т. 2. С. 142–145.
2. Білах І. Б. Концептуальні принципи процесу формування механізму економічної безпеки у видавничій галузі. *Економічний простір*. 2020. № 162. С. 136–141.
3. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Васильців В. Г. Характеристики функціональних складових економічної безпеки сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. *Економічний дискурс*. 2017. Вип. 1. С. 161–172.
4. Васильців Т. Г., Ярошко О. Р. Фінансова безпека підприємства: місце в системі економічної безпеки та пріоритети посилення на посткризовому етапі розвитку економіки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Т. 21, № 2. С. 132–136.
5. Васильчак С. В., Куницька-Іляш М. В., Дубина М. Р. Використання криптовалют в сучасних економічних системах України: перспективи та ризики. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія "Економічні науки"*. 2017. Т. 19, вип. 76. С. 19–25.
6. Єрмошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: монографія. Київ: Національна академія управління, 2010. 232 с.
7. Жураківський Є. С. Концептуальні засади забезпечення економічної безпеки аграрної галузі в умовах інституційних трансформацій. *Агроекономіка*. 2015. № 12. С. 63–70.
8. Іляш Н. І. Системні ризики і загрози інвестиційно-інноваційної діяльності у реальному секторі економіки України. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: "Економічні науки"*. 2014. № 4, Т. 1. С. 76–86.
9. Кіржецька М. С., Кіржецький Ю. І. Економічна безпека підсистем харчової промисловості України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2018. 214 с.
10. Кравчик Ю. В. Планування зовнішньоекономічної діяльності як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства на світовому ринку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 4. С. 78–83.
11. Лупак Р. Л., Дідич А. М. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Т. 20, № 6. С. 248–252.
12. Олійничук О. Система економічної безпеки держави та рівні її формування: концептуальні аспекти. *Галицький економічний вісник*. 2015. Т. 48, № 1. С. 93–100.
13. Ставерська Т. О. Експрес-оцінювання в системі моніторингу фінансової безпеки торговельної галузі. *Держава та регіони*. 2018. № 2 (101). С. 98–103.
14. Юрків Н. Я. Економічна безпека реального сектора економіки України: стратегічні пріоритети і теоретико-методологічні засади забезпечення: монографія. Львів: ПАІС, 2012. 400 с.
15. Berezivskyi Y., Zbarsky V., Zbarska A. Integral evaluation as the basis of analytical support for managing the competitiveness of socially-oriented retailers. *Accounting*. 2021. № 7 (4). P. 825–836.
16. State Management of Import Dependency and State's Economic Security Ensuring: New Approaches to Evaluating and Strategizing / R. Lupak et al. *Accounting*. 2021. Vol. 7, Issue 4. P. 855–864.
17. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>

References

1. Balanyuk, I. F., & Maksymyuk M. M. (2016). Vydy ekonomichnoi bezpeky [Types of economic security]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya Ekonomika – Scientific Bulletin of Uzhhorod University, Series “Economics”, 1 (47), 2, 142–145* [in Ukrainian].
2. Bilah, I. B. (2020). Kontseptualni pryntsypy protsesu formuvannya mekhanizmu ekonomichnoi bezpeky u vydavnychii haluzi [Conceptual principles of the process of forming the mechanism of economic security in the publishing industry]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space, 162, 136–141* [in Ukrainian].
3. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., & Vasylytsiv, V. G. (2017). Kharakterystyky funktsionalnykh skladovykh ekonomichnoi bezpeky sektoru informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii Ukrainy. [Analysis of Macroeconomic, Industrial, Financial, Intellectual and Human Resources Component of Ukraine Information and Communication Technologies Sector Security]. *Ekonomichnyy dyskurs – The Economic discourse, 1, 161–172* [in Ukrainian].
4. Vasylytsiv, T. G., & Yaroshko, O. R. (2011). Finansova bezpeka pidpriemstva: mistse v systemi ekonomichnoi bezpeky ta priorityety posylennia na postkryzovomu etapi rozvytku ekonomiky [Financial security of the enterprise: place in the system of economic security and priorities of strengthening at the post-crisis stage of economic development]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny – Scientific Bulletin of UNFU, 21, 2, 132–136* [in Ukrainian].
5. Vasylychak, S. V., Kunytska-Iliash, M. V., & Dubyna M. R. (2017). Vykorystannia kryptovaliut v suchasnykh ekonomichnykh systemakh Ukrainy: perspektyvy ta ryzyky [The use of cryptocurrencies in modern economic systems of Ukraine: prospects and risks]. *Naukovyy visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnolohii. Seriya “Ekonomichni nauky” – Scientific Bulletin of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology. Economic Sciences Series, 19, 76, 19–25* [in Ukrainian].
6. Yermoshenko, M. M., & Goriacheva, K. S. (2010). *Finansova skladova ekonomichnoi bezpeky: derzhava i pidpriemstvo [Financial component of economic security: state and enterprise]*. Kyiv: National Academy of Management [in Ukrainian].
7. Zhurakivskyi, Ye. S. (2015). Kontseptualni zasady zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky ahrarnoi haluzi v umovakh instytutsiinykh transformatsii [Conceptual principles of ensuring economic security of the agricultural sector in the conditions of institutional transformations]. *Ahrosvit – Agrosvit, 12, 63–70* [in Ukrainian].
8. Iliash, N. I. (2014). Systemni ryzyky i zahrozy investytsiino-innovatsiinoi diialnosti u realnomu sektori ekonomiky Ukrainy [System risks and threats to investment-innovation activity in the real economy of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: “Ekonomichni nauky” – Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences, 4, 1, 76–86* [in Ukrainian].
9. Kirzhetska, M. S., & Kirzhetskyi, Yu. I. (2018). *Ekonomichna bezpeka pidsystem kharchovoi promyslovosti Ukrainy: problemy ta priorityety zmitsnennia [Economic security of food industry subsystems of Ukraine: problems and priorities of strengthening]*. Lviv: Liga-Press [in Ukrainian].
10. Kravchyk, Yu. (2021). Planuvannya zovnishnoekonomichnoi diialnosti yak faktor pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva na svitovomu rynku [Planning of foreign economic activity as a factor of increasing the competitiveness of the enterprise in the world market]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: “Ekonomichni nauky” – Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences, 4 (296), 78–83* [in Ukrainian].
11. Lupak, R. L., & Didych, A. M. (2010). Ekonomichni osnovy zabezpechennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva v umovakh rynkovykh vidnosyn [Economic bases of providing of competitiveness of enterprise in the conditions of market relations]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of UNFU, 20, 6, 248–252* [in Ukrainian].
12. Oliynychuk, O. (2015). Systema ekonomichnoi bezpeky derzhavy ta rivni yii formuvannya: kontseptualni aspekty [The state economic security system and the levels of its formation: conceptual aspects]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin, 48, 1, 93–100* [in Ukrainian].
13. Staverska, T. O. (2018). Ekspres-otsiniuvannya v systemi monitorynhu finansovoi bezpeky torhovelnoi haluzi [Express evaluation in the financial security monitoring system of the trade]. *Derzhava ta rehiony – State and regions, 2 (101), 98–103* [in Ukrainian].
14. Yurkiv, N. Ya. (2012). *Ekonomichna bezpeka realnoho sektora ekonomiky Ukrainy: stratehichni priorityety i teoretyko-metodolohichni zasady zabezpechennia [Economic security of the real sector of the economy of Ukraine: strategic priorities and theoretical and methodological principles of support]*. Lviv: PAIS [in Ukrainian].
15. Berezivskyi, Y., Zbarsky, V., & Zbarska, A. (2021). Integral evaluation as the basis of analytical support for managing the competitiveness of socially-oriented retailers. *Accounting, 7 (4), 825–836*.

16. Lupak, R., Boiko, R., Kuniyska-Iliash, M., & Vasylytsiv, T. (2021). State Management of Import Dependency and State's Economic Security Ensuring: New Approaches to Evaluating and Strategizing. *Accounting*, 7 (4), 855–864.

17. Metodichni rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: zatverdzheno nakazom Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy vid 29.10.2013 r. No. 1277 [Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine. Approved by the Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine of October 29, 2013 No. 1277]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> [in Ukrainian].

M. V. Kuniyska-Iliash,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of Department,

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,

E-mail: kunytskam@gmail.com

ResearcherID: I-3865-2017,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2559-1065>;

Yu. V. Kravchuk,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of Department,

Khmelnytskyi National University,

E-mail: gromplus7@gmail.com

ResearcherID: AAY-8490-2021,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2780-5605>

Logical-Structural Model of Analysis of Financial Security of Priority Branches of National Economy

The article emphasizes the urgency of considering the development of methods of analyzing financial security at the level of sectoral economic system. The aim of the article is to develop a logical-structural model for analyzing the financial security of priority sectors of the national economy. The structural and functional components of financial security of the industry are identified, namely investment, credit, debt, tax, monetary, economic, insurance, production, innovation and technological, system and structural. Particular emphasis is placed on the relevance of improving the normative and methodological basis of state policy to ensure financial security just strategic (priority) sectors of the national economy, which, in turn, is a precondition for the social and economic development of the state. Based on the analysis of theoretical and methodological approaches to the formation of semantic and structural characteristics of economic security of the industry identified elements of methodological support for analyzing the financial security of strategic sectors of the national economy.

The tasks of the methodology of financial security analysis of strategic sectors of the economy, such as financial and investment resources, proper financial condition, efficient use of capital, protection from financial risks and threats, development of financial subsystem, realization of potential in ensuring financial and economic development of the national economy. It is concluded that the elements of the logical-structural model of analysis of strategic sectors of the national economy are the purpose, objectives, components, indicators, approaches and methods for analysis and evaluation. The general purpose, indicators of analysis, and also an algorithm of methodology for analyzing as well as methodical approaches and methods of analysis and estimation of financial safety of priority branches of national economy are defined. The development of normative and methodological support for strategizing and implementation of state policy tools for strengthening the financial security of priority sectors of the national economy of Ukraine is outlined as a direction for further author's research.

Key words: *strategic sectors of the economy; financial security; state structural policy; economic security of the state; analysis methodology.*

Бібліографічний опис для цитування:

Куніцька-Іляш М. В., Кравчук Ю. В. Логіко-структурна модель аналізування фінансової безпеки пріоритетних галузей національної економіки. *Статистика України*. 2022. № 2. С. 22–30. Doi: 10.31767/su.2(97)2022.02.03

Bibliographic description for quoting:

Kuniyska-Iliash, M. V. & Kravchuk, Yu. V. (2022). Lohiko-strukturna model analizuvannya finansovoi bezpeky priorytetnykh haluzei natsionalnoi ekonomiky [Logical-Structural Model of Analysis of Financial Security of Priority Branches of National Economy]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 2, 22–30. Doi: 10.31767/su.2(97)2022.02.03 [in Ukrainian].